

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ**Α' Εξάμηνο**

α/α	Κωδικός Μαθήματος	Μάθημα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
1	ΧΠΥ01	Σύγχρονες προσεγγίσεις Χωροταξίας και Στρατηγικού σχεδιασμού	6
2	ΧΠΥ02	Σύγχρονες προσεγγίσεις του πολεοδομικού σχεδιασμού	6
3	ΧΠΥ03	Περιβαλλοντικός αστικός Σχεδιασμός	6
4	ΧΠΥ04	Χωρικός σχεδιασμός, περιβάλλον και δίκαιο	6
5	ΧΠΥ05	Σχεδιασμός Μεταφορών και Χωρική Ανάπτυξη	6
Σύνολο			30

Β' Εξάμηνο

α/α	Κωδικός Μαθήματος	Μάθημα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
1	ΧΠΥ06	Ειδικά θέματα εφαρμογής χωροταξικού σχεδιασμού	6
2	ΧΠΥ07	Ειδικά θέματα εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού	6
3	ΧΠΥ08	Κλιματική Αλλαγή και διαχείριση κινδύνων	6
4	ΧΠΥ09	Εφαρμογές Σ.Γ.Π. στο χωρικό σχεδιασμό	6
5	ΧΠΕ01*	Χωρικός Σχεδιασμός του Τουρισμού	6
6	ΧΠΕ02*	Θαλάσσια Χωροταξία – Γεωπολιτική	
Σύνολο			30

Μαθήματα Επιλογής*

α/α	Κωδικός Μαθήματος	Μάθημα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
1	ΧΠΕ01	Χωρικός Σχεδιασμός του Τουρισμού	6
2	ΧΠΕ02	Θαλάσσια Χωροταξία – Γεωπολιτική	6

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**Γ' Εξάμηνο**

α/α	Κωδικός Μαθήματος	Μάθημα	Πιστωτικές μονάδες (ECTS)
1		Διπλωματική εργασία	30

ΧΠΥ01 _ Σύγχρονες Προσεγγίσεις Χωροταξίας και Στρατηγικού Σχεδιασμού

▪ Εξάμηνο: Πρώτο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ *Διδάσκων: Ασπρογέρακας Ευάγγελος*

Βασικές ενότητες

1. Εισαγωγή / Εννοιολογικές προσεγγίσεις: Χωροταξική Πολιτική, θεωρητική και ιστορική προσέγγιση. Στόχοι και σκοπιμότητα του στρατηγικού σχεδιασμού. Επίπεδα και κλίμακες σχεδιασμού του χώρου.
2. Το Ευρωπαϊκό πλαίσιο: Εξελίξεις και τάσεις στην Ευρωπαϊκή Χωρική πολιτική. Μακροπεριφερειακές στρατηγικές. Πολιτική και Στρατηγικές για τον αστικό χώρο. Εργαλεία με χωρική αναφορά. Ευρωπαϊκή πολιτική για την ενέργεια και η θέση της Ελλάδας.
3. Ο χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα: Ιστορική εξέλιξη. Δομές, Μέσα, Εργαλεία χωροταξικής πολιτικής. Το σύστημα χωρικού σχεδιασμού. Αρχές, προσεγγίσεις και εφαρμογή του χωροταξικού σχεδιασμού. Η αλληλεπίδραση νομοθεσίας και εφαρμογής του χωροταξικού σχεδιασμού.
4. Η προσέγγιση της χωρικής διακυβέρνησης στο σχεδιασμό του χώρου.
5. Εισαγωγή στη Θαλάσσια Χωροταξία στην Ευρώπη και την Ελλάδα: προκλήσεις, προσεγγίσεις, εργαλεία.
6. Σχέση στρατηγικού σχεδιασμού - γεωπολιτικής, γεωγραφικοί παράγοντες στην κατανομή ισχύος στο διεθνή χώρο. Ο ρόλος του χωροταξικού σχεδιασμού (αστικό δίκτυο, τεχνικές υποδομές, διαχείριση φυσικών πόρων).

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών αποτελεί μια συνεχή διαδικασία που διενεργείται με διαφόρους τρόπους (ομαδική ή ατομική παρουσίαση εργασίας, ή ατομική γραπτή εξέταση).

Στη βαθμολόγηση κειμένων ή προφορικών παρουσιάσεων αξιολογούνται:

- η λογική συνοχή ή κειμένου ή ομιλίας, η νοηματική αλληλουχία και η ροή των επιχειρημάτων.
- ο βαθμός κάλυψης του θέματος.
- η κριτική σκέψη, η προσωπική άποψη και η τεκμηρίωσή της με λογικά επιχειρήματα.
- ο τρόπος παρουσίασης και η χρήση της σωστής ορολογίας.
- η συντακτική και γραμματική επάρκεια (σωστά Ελληνικά).

Η βαθμολογία για κάθε φοιτητή από τις εργασίες κατά την διάρκεια του εξαμήνου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Allmendinger P. (2017), Planning Theory, Palgrave, London.
- Asprogerakas E. & Melissas D. (2023) Reflections on the hierarchy of the spatial planning system in Greece (1999–2020), International Planning Studies, DOI: 10.1080/13563475.2023.2251692
- Preza, E. & Asprogerakas E. (2022) Applying integrated, spatial tools in the framework of EU cohesion policy (2014–2020). European Journal of Spatial Development 19(6), 1–22. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7386416>.
- Ασπρογέρακας, Ε. & Καλλιώρας, Δ. (2020) «Χωρικός και αναπτυξιακός σχεδιασμός στην Ελλάδα: ζητήματα σύμπλεξης». Αειχώρος, 31, 62–93.
- Βασενχόβεν Λ., Ασπρογέρακας Ε., Γιαννίρης Η., Παγώνης Θ., Σαπουντζάκη Κ. (2010). Χωρική διακυβέρνηση: Θεωρία, ευρωπαϊκή εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας, Αθήνα: Κριτική
- Γιαννακούρου Γ. (2011). Χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Γιαουτζή Μ. & Στρατηγέα Α. (2011). Χωροταξικός σχεδιασμός: Θεωρία και πράξη, Αθήνα: Εκδ. Κριτική

- Γουργιώτης Α, Τσιλιμίγκας Γ (2021), Χωροταξικός Σχεδιασμός Εννοιολογικά ζητήματα, Μεθοδολογικές διευκρινήσεις και Εφαρμογές. Νομική Βιβλιοθήκη ISBN: 978-960-654-518-4.
- Κυβέλου Στέλλα (2010). Από τη χωροταξία στη χωροδιαχείριση: Η έννοια του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού και της εδαφικής συνοχής στην Ευρώπη, Εκδότης: Κριτική

ΧΠΥ02_Σύγχρονες προσεγγίσεις του πολεοδομικού σχεδιασμού

▪ Εξάμηνο: Πρώτο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ Διδάσκων: Γεμενετζή Γεωργία

Το μάθημα οργανώνεται βάσει μιας σειράς επιλεγμένων θεμάτων και προσεγγίσεων που διαμορφώνουν τον πολεοδομικό σχεδιασμό στον διεθνή, ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο. Πρόκειται για μια σφαιρική θεώρηση των επίκαιρων ζητημάτων του πολεοδομικού σχεδιασμού που μελετώνται σε συνάρτηση με τις εδραιωμένες διαδικασίες, πρακτικές και κανόνες του πολεοδομικού σχεδιασμού, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην περίπτωση της Ελλάδας. Τα θέματα που μελετώνται αρθρώνονται γύρω από τα ζεύγματα α) χώρος—τόπος, δημόσιο συμφέρον – ειδικά ενδιαφέροντα, ακαμψία-ευελιξία του σχεδιασμού λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την τυπολογία των ευρωπαϊκών συστημάτων σχεδιασμού και τις τάσεις εξέλιξής τους και β) με βάση ζητήματα που άπτονται της ηθικής στον σχεδιασμό, της πολεολογίας (ανάλυση του αστικού χώρου) και του αστικού μεταβολισμού.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται:

- Στη δημόσια παρουσίαση του ειδικού θέματος μελέτης και ανάλυσης βιβλιογραφίας (40%)
- Στην ατομική γραπτή εργασία και στην παρουσίαση της (60%)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Βασενχόβεν, Λ. (2018), Βάζοντας Τάξη στη Χώρα μας, Αθήνα: Κριτική
- Γιαννακούρου, Γ. (2019), Δίκαιο Χωροταξίας και Πολεοδομίας, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Λαγόπουλος, Α.-Φ. (2017) Θεωρία και Μεθοδολογία Πολεοδομίας, Από την πολιτική οικονομία στη σημειωτική του χώρου, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Πατάκη
- Μέλισσας, Δ. (2019) Το Τοπικό Χωρικό Σχέδιο και το Ειδικό Χωρικό Σχέδιο, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Allmendinger P. (2017), Planning Theory, London: Palgrave.
- Gemenetzi, G. (2023) Restructuring local-level spatial planning in Greece amid the recession and recovery period: trends and challenges, Planning Practice & Research, 38:4, 564-580, DOI: 10.1080/02697459.2022.2080326
- Healey, P. (1997/2005) Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies, Basingstoke: Macmillan.
- Faludi, A. (1973) Planning Theory, Oxford: Pergamon
- Fox-Rogers, L. and Murphy, E. (2014), Informal strategies of power in the local planning system, Planning Theory, 13(3), 244–268, DOI: 10.1177/1473095213492512
- Lennon, M. (2017) On “the subject” of planning’s public interest. Planning Theory, 16(2), 150–168. <https://www.jstor.org/stable/26098767>
- McLoughlin, J. B. (1969) Urban and Regional Planning - a Systems Approach, London: Faber and Faber
- Savini, F. & M. Raco (Eds.) (2019), Planning and knowledge: How new forms of technocracy are shaping contemporary cities, Policy Press
- Wassenhoven, L. (2022) Compromise Planning: A Theoretical Approach from a Distant Corner of Europe, Cham, Switzerland: Springer

ΧΠΥ03_ Περιβαλλοντικός Αστικός Σχεδιασμός

▪ Εξάμηνο: Πρώτο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ *Διδάσκων: Βαρθολομαίος Αριστοτέλης*

Εισαγωγή στον περιβαλλοντικό αστικό σχεδιασμό

- Άνθρωπος, οικισμός και κλίμα: μια ιστορική πλανητική ανασκόπηση
- Βιωσιμότητα, κυκλικότητα και κλιματική ανθεκτικότητα στην κλίμακα της γειτονιάς

Α. ενότητα: Αστικό Τοπίο και Οικοσυστήματα

- Βιοφιλικός αστικός σχεδιασμός
- Υδροφιλικός αστικός σχεδιασμός
- Κυκλικός Αστικός Σχεδιασμός
- Πολυαισθητηριακή αντίληψη του αστικού τοπίου

Β. ενότητα: Αστική μορφολογία, κλίμα και ενέργεια

- Αστική Θερμική Νησίδα (ΑΘΝ) και αστικό μικροκλίμα
- Βελτίωση μικροκλίματος και θερμικής άνεσης
- Αστικές μορφές χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας
- Κλιματικά ανθεκτικές αστικές μορφές

Γ. ενότητα: Ο περιβαλλοντικός αστικός σχεδιασμός στην πράξη

- Οδηγοί, καλές πρακτικές και πλαίσια αξιολόγησης της αστικής περιβαλλοντικής βιωσιμότητας
- Ψηφιακά εργαλεία περιβαλλοντικού αστικού σχεδιασμού
- Πρότυπες οικογειτονιές και περιβαλλοντικές αστικές αναπλάσεις
- Περιβαλλοντικά κανονιστικά πλαίσια και όροι δόμησης

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση γίνεται μέσα από:

1. Εκπόνηση μικρών ατομικών ασκήσεων (4/10)
2. Δημόσια παρουσίαση ομαδικής εργαστηριακής εργασίας που υποβάλλεται γραπτά (6/10)

Το μάθημα δίνει ένα τεύχος μικρών ασκήσεων – δραστηριοτήτων τις οποίες εκπονούν οι φοιτητές ατομικά. Βαθμολογείται με 4 από τις 10 μονάδες (άριστα 4/4). Οι δραστηριότητες αφορούν την κατανόηση των βασικών εννοιών που παρουσιάζει το μάθημα και η εξάσκηση με εργαλεία και μεθόδους περιβαλλοντικής αστικής ανάλυσης και σχεδιασμού. Η ομαδική εργασία υποβάλλεται στο τέλος του εξαμήνου σε τεύχος και παρουσιάζεται δημόσια στο τελευταίο μάθημα. Αφορά αντικείμενο σχετικό με το μάθημα που επιλέγουν να εμβαθύνουν οι φοιτητές σε συνεννόηση με το διδάσκοντα. Βαθμολογείται με 6 από τις 6 μονάδες (άριστα 6/6). Είναι απαραίτητη η έγκαιρη κατάθεση και των δύο παραδοτέων για να περαστεί το μάθημα. Τα αποτελέσματα αναρτώνται στο eClass του μαθήματος.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Χριστοδούλου, Χ., Βαρθολομαίος, Ά., & Οικονόμου, Μ. (2024). Βιώσιμος (;) Αστικός Σχεδιασμός [Εργαστηριακός Οδηγός]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-418>
- Αθανασίου, Ε. (2015). Πόλη και φύση [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://hdl.handle.net/11419/563>
- Κατσαβουνίδου, Γ. (2023). Η Πόλη στην Κλίμακα του Ανθρώπου [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-199>
- Διμέλλη, Δ. (2023). Σχεδιασμός Ανθεκτικών Πόλεων [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-177>

- Σιόλας, Ά., Βάσση, Α., Βλαστός, Θ., Κυριακίδης, Χ., Σίτη, Μ., & Μπακογιάννης, Ε. (2015). Μέθοδοι, εφαρμογές και εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-496>
- Καυκαλάς, Γ., Βιτοπούλου, Α., Γεμεντζή, Γ., Γιαννακού, Α., & Τασοπούλου, Α. (2015). Βιώσιμες πόλεις [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-791>
- Ανδρικοπούλου, Ε., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ., Πιτσιάβα-Λατινοπούλου, Μ. (2014) Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη [Δεύτερη έκδοση], Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Αραβαντινός, Α.Ι. (2007) Πολεοδομικός Σχεδιασμός: για μια Βιώσιμη Ανάπτυξη του Αστικού Χώρου. Αθήνα: Συμμετρία (β' έκδοση αναθεωρημένη).
- Ανανιάδου - Τζημπούλου, Μ. (1997) Αρχιτεκτονική Τοπίου. Σχε- διασμός Αστικών Χώρων. Κριτική και Θεωρία. Σύγχρονες Τάσεις Σχεδιασμού Τοπίου. Θεσσαλονίκη: ΖΗΤΗ.
- Gehl, J. (1971), Η Ζωή ανάμεσα στα Κτίρια. Χρησιμοποιώντας τον Δημόσιο Χώρο. Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσ- σαλίας (ελλην. μτφ. 2013). Gehl, J. (2013), Cities for People. Washington
- Sim, D. (2019) Soft City. Building Density for Everyday Life. Washington: Island Press.
- Beatley, T. (2011) Biophilic cities: Integrating nature into urban design and planning. Washington: Island Press.
- Carmona, M. (2021) Public places urban spaces: The dimensions of Urban Design (3rd ed.). New York: Routledge.
- Givoni, B. (1998) Climate considerations in building and urban design, New York: Van Nostrand Reinhold.
- Fathy, H. (1986) Natural Energy and Vernacular Architecture: Principles and Examples with Reference to Hot Arid Climates, Chicago: University of Chicago Press.
- Ko, Y. (2013) Urban form and residential energy use: a review of design principles and research findings, Journal of Planning Literature, 28:4, pp. 327–351, <https://doi.org/10.1177/0885412213491499> (τελ. πρόσβαση 02/06/23).
- LSE Cities (2011) Cities and Energy Urban Morphology and Heat Energy Demand Final Report, London: LSE.
- Mazria, E. (1979) The Passive Solar Handbook, Emmaus: Rodale Press.
- Olgyay, V., Olgyay, A. (1963) Design with climate, Princeton: Princeton University Press.

ΧΠΥ04_ Χωρικός σχεδιασμός, περιβάλλον και δίκαιο

▪ Εξάμηνο: Πρώτο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ *Διδάσκων: Χαϊνταρλής Μάριος – Σταματίου Κων/να*

Η διδασκαλία του μαθήματος «Χωρικός σχεδιασμός, περιβάλλον και δίκαιο» έχει ως σκοπό:

- α) να καλύψει με όσο το δυνατόν πιο εξαντλητικό και πλήρη τρόπο και τις τρεις όψεις μέσα από τις οποίες εμφανίζεται στο πεδίο της νομικής επιστήμης, με την θέσπιση και εφαρμογή αντίστοιχων κανόνων / ρυθμίσεων, η σχέση του ανθρώπου με το χώρο (Χωροταξία – Πολεοδομία – Περιβάλλον),
- β) να αναδείξει τις προϋποθέσεις διαμόρφωσης μιας σύγχρονης νομοθετικής πολιτικής στους τομείς της χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος,
- γ) να εμβαθύνει, από διεπιστημονική σκοπιά, στην κατανόηση της χωροταξικής, πολεοδομικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας, μέσα από την ενασχόληση με συγκεκριμένα νομικά κείμενα και συγκεκριμένες περιπτώσεις εφαρμογής τους στον ελληνικό χώρο,
- δ) να αναδείξει τη βαθύτερη διαλογική σχέση που διατηρούν οι θέσεις των επιστημών της χωροταξίας, της πολεοδομίας και του περιβάλλοντος με τους νομικούς κανόνες και νομικές αρχές, η οποία σχέση επηρεάζει την ερμηνεία και εν τέλει την εφαρμογή της νομοθεσίας επί συγκεκριμένων περιπτώσεων, και
- ε) να παρουσιάσει και αναλύσει το πώς η κεντρική Διοίκηση, η Αυτοδιοίκηση, η Δικαιοσύνη και η Κοινωνία των Πολιτών προσέγγισε και αντιμετώπισε συγκεκριμένες περιπτώσεις επενδύσεων ενεργειακού, τουριστικού, οικιστικού κ.λπ. χαρακτήρα.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με γραπτή τελική εξέταση (στα ελληνικά) που περιλαμβάνει:

- Ανάπτυξη θεμάτων
- Ερωτήσεις σύντομης απάντησης
- Επίλυση πρακτικών προβλημάτων

Η αξιολόγηση των φοιτητών συναρτάται με το κατά πόσον οι φοιτητές έχουν αποκτήσει μία σαφή και πρακτική αντίληψη για το ρόλο του δικαίου στα ζητήματα του χωρικού σχεδιασμού. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην ικανότητα επίλυσης πρακτικών ζητημάτων και προβλημάτων πεδίου. Οι φοιτητές γνωρίζουν τον τρόπο και τη μέθοδο αξιολόγησης, γεγονός που διασφαλίζει την αντικειμενικότητα και ισότιμη μεταχείριση.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Γιαννακούρου, Γ. (2022), Δίκαιο Χωροταξίας και Πολεοδομίας, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Χαϊνταρλής, Μ.(2017) Τα νομικά χωρικά εργαλεία στρατηγικού χαρακτήρα. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μαριά, Ε.-Α. (2009) Η νομική προστασία του τοπίου στο διεθνές, κοινοτικό και εθνικό δίκαιο. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Jacquot, H. και Prier, F. (2015) Droit de l'urbanisme. Paris: Dalloz
- Moore, V., Purdue, M. και Bowes, A. (2015) A practical approach to planning law. Oxford: Oxford University Press
- Περιβάλλον και Δίκαιο, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Νόμος και Φύση (ηλεκτρονική επιστημονική επιθεώρηση), <https://nomosphysis.org.gr/>

ΠΥ05_ Σχεδιασμός Μεταφορών και Χωρική Ανάπτυξη

▪ Εξάμηνο: Πρώτο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ Διδάσκων: Γαβανάς Νικόλαος

Βασικές ενότητες

1. Εισαγωγή/Εννοιολογικές προσεγγίσεις: α. Σύστημα μεταφορών – Μεγέθη και χαρακτηριστικά μετακινήσεων. Κινητικότητα – Προσπελασιμότητα
2. Το χωρικό αποτύπωμα των μεταφορών - Μεταφορές και χρήσεις γης – Σχέση μεταφορών και χωρικής ανάπτυξης. Μελέτη περίπτωσης 1: Ο ρόλος των σιδηροδρόμων στην εδαφική συνοχή και ανάπτυξη των ΗΠΑ στον 18ο αι. – Μελέτη περίπτωσης 2: Ιστορική εξέλιξη της μορφής των πόλεων σε σχέση με το σύστημα αστικών μεταφορών.
3. Μεταφορές και βιώσιμη ανάπτυξη – ο φαύλος κύκλος της συμφόρησης - Παράμετροι, επιπτώσεις, δείκτες και δεδομένα.
4. Ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών. Στρατηγικός σχεδιασμός για την αστική κινητικότητα (Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, ΣΒΑΚ) – Μελέτη περίπτωσης 3: Παρουσίαση ΣΒΑΚ μίας ελληνικής πόλης και συζήτηση.
5. Συμμετοχικότητα στον σχεδιασμό μεταφορών – Θεωρητικές έννοιες – Μέθοδοι – Πρακτική εφαρμογή μέσω παραδείγματος στην τάξη.
6. Ολοκληρωμένος σχεδιασμός και αστική κινητικότητα – Μελέτη περίπτωσης 4: Το Finger Plan της Κοπεγχάγης, Δανία – Μελέτη περίπτωσης 5: Το σύστημα BRT της Κουριτίμπα, Βραζιλία – Μελέτη περίπτωσης 6: Τα Superblocks της Βαρκελώνης, Ισπανία – Μελέτη περίπτωσης 7: Πόλεις των Χ λεπτών.
7. Ψηφιακή μετάβαση και μεταφορές - Νέες υπηρεσίες κινητικότητας: Προοπτικές και προκλήσεις για την ανάπτυξη της πόλης.
8. Εργασία εξαμήνου – Ανάθεση, διόρθωση, παρουσίαση και συζήτηση

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών διαμορφώνεται συνθετικά από την ενεργό συμμετοχή στις διαδικασίες του μαθήματος μέσω κριτικής σκέψης και τεκμηριωμένης ανάλυσης, την πληρότητα της ανάλυσης και την ποιότητα του προϊόντος της εργασίας και την επίδοση στις εξετάσεις του μαθήματος.

Οι μέθοδοι αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Συνεχής αξιολόγηση
- Γραπτή εργασία
- Δημόσια παρουσίαση

Γραπτή εξέταση: Δοκιμασία πολλαπλών επιλογών και σύντομης απάντησης

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Γαβανάς, Ν., Γιαννακού, Α., Πανώρη, Α., Σδουκόπουλος, Α. (επ.) (2022). Χωρικός σχεδιασμός στην ψηφιακή εποχή. Αθήνα: Κριτική.
- Γαβανάς, Ν., Παπαϊωάννου, Π., Πιτσιάβα-Λατινοπούλου, Μ., Πολίτης, Ι. (2015). Αστικά δίκτυα μεταφορών και διαχείριση κινητικότητας. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
- Banister, D. (2007). The sustainable mobility paradigm. Transport Policy, 15, 73-80, DOI: 10.1016/j.tranpol.2007.10.005.
- ITF (2023). Measuring New Mobility: Definitions, Indicators, Data Collection, ITF Policy Papers, No. 114. Paris: OECD Publishing.
- Knowles, R. D. (2012). Transit Oriented Development in Copenhagen, Denmark: from the Finger Plan to Ørestad. Journal of Transport Geography, 22, 251-261, DOI: 10.1016/j.jtrangeo.2012.01.009.

- KTH Royal Institute of Technology. (2018). Smart city concepts in Curitiba. Innovation for sustainable mobility and energy efficiency. Executive summary. KTH Energy and Climate Studies.
- Newman, P. W., & Kenworthy, J. R. (1996). The land-use transport connection. An overview. *Land Use Policy*, 13:1, 1-22.
- Oliver Wyman. (2024). Shared mobility's global impact. An economic, social and environmental analysis. Retrieved from: <https://www.oliverwyman.com/our-expertise/insights/2023/nov/shared-mobility-global-impact.html>
- Rodrigue, J. P. (2024). *The Geography of Transport Systems*, 6th edition. Routledge, New York.
- Rupprecht Consult. (2019). *Guidelines for Developing and Implementing a Sustainable Urban Mobility Plan*, 2nd Edition.
- Rueda, S. (2019). Superblocks for the design of new cities and renovation of existing ones: Barcelona's case. In M. Nieuwenhuijsen, & H. Khreis (Eds.), *Integrating human health into urban and transport planning* (pp. 135-153). Berlin: Springer International Publishing.
- United Nations Economic Commission for Europe. (2020). *A handbook on sustainable urban mobility and spatial planning. Promoting active mobility*. Geneva: United Nations.
- Wegener, M., & Fürst, F. (1999). *Land-Use Transport Interaction: State-of-the-art*. Deliverable 2a of the project TRANSLAND (Integration of Transport and Land Use Planning) of the 4th RTD Framework Programme of the European Commission. Dortmund: Institut für Raumplanung, Universität Dortmund, Fakultät Raumplanung.

ΧΠΥ06_ Ειδικά θέματα εφαρμογής χωροταξικού σχεδιασμού

▪ Εξάμηνο: Δεύτερο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ Διδάσκων: Γουργιώτης Ανέστης

Βασικές ενότητες

1. Τα εργαλεία χωροταξικού σχεδιασμού και το σύστημα Χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα
2. Κριτική θεώρηση του χωροταξικού σχεδιασμού.
3. Συγκριτική ανάλυση της νομοθεσίας που διέπει τον χωροταξικό σχεδιασμό
4. Επιχειρησιακή εφαρμογή των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων
Άσκηση: δεσμευτικής πυκνότητας κατευθύνσεων των ΕΧΠ
5. Επιχειρησιακή εφαρμογή των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων
Άσκηση: εναρμόνισης κατευθύνσεων στο περιφερειακό επίπεδο σχεδιασμού
6. Το Ειδικό χωροταξικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες.
Άσκηση: δημιουργία χωρικού προτύπου μιας Περιφέρειας.
7. Ο ρόλος του χωροταξικού σχεδιασμού στην ανάπτυξη των ΑΠΕ
Άσκηση: γνωμοδότησης στη χωροθέτηση έργου ΑΠΕ
8. Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιομηχανική ανάπτυξη
Άσκηση: γνωμοδότησης στη χωροθέτηση Επιχειρηματικού Πάρκου
9. Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός.
10. Ο χωροταξικός σχεδιασμός εργαλείο ανάπτυξης του ορεινού χώρου
Άσκηση: γνωμοδότησης χωροθέτησης τουριστικής μονάδας
11. Πολιτική τοπίου ως ρυθμιστής του χωρικού σχεδιασμού .
12. Προτάσεις βελτίωσης του χωροταξικού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων.

Αξιολόγηση

Δημόσια Παρουσίαση Γραπτής Ατομικής ή Ομαδικής Ερευνητικής Εργασίας

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Βασενχόβεν Λ., (2011) « Ο χωρικός σχεδιασμός σε μια εποχή αναταράξεων: Είναι ουτοπική η συναίνεση και η συμμετοχή;», Ημερίδα: Διδάγματα από την εφαρμογή του χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και μαθήματα για το μέλλον, Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
- Βασενχόβεν, Λ., Σαπουντζάκη, Κ., Ασπρογέρακας, Ε., Γιαννίρης, Η. και Παγώνης, Θ. (2010), Χωρική Διακυβέρνηση: Θεωρία, Ευρωπαϊκή Εμπειρία και η Περίπτωση της Ελλάδας, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Γιαννακούρου, Γ. και Καυκαλάς, Γ., 2014, Επανεξετάζοντας τη χωροταξία σε περίοδο κρίσης: αναγκαιότητα, περιεχόμενο και προϋποθέσεις της μεταρρύθμισης, στό Μασουράκης, Μ. και Γκόρτσος, Χ., (επιμέλεια), Ανταγωνιστικότητα για Ανάπτυξη: προτάσεις πολιτικής, Αθήνα: Ελληνική Ένωση Τραπεζών, σ. 511-522
- Σαραντάκου Ε, Τσαρτας Π. 2015, “Μια κριτική προσέγγιση στο νέο πλαίσιο για τη δημιουργία τουριστικών επενδύσεων κατά την τρέχουσα περίοδο οικονομικής κρίσης 2010-2014» ΚΕΠΕ “Special Issues of Financial Developments” τ. 26, σελ 46-56
- Γιαννακούρου, Γ., (1999), “Το θεσμικό πλαίσιο σχεδιασμού των πόλεων στην Ελλάδα : προβλήματα και αναζήτηση λύσεων IOBE”, Η Ελληνική Οικονομία, τεύχος 04/2010: 115-123.
- Γιαννακούρου, Γ., (2010), “Η χωροθέτηση των επενδύσεων στην Ελλάδα: ιστορικές μεταμορφώσεις και σύγχρονα αιτήματα” στο Δ. Οικονόμου, Γ. Πετράκος (επιμ.) Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων, (Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας- Gutenberg): 457-480.

- Γιαννακούρου, Γ., (2008), “Το θεσμικό Πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού στην Ελλάδα : Επίκαιρα διλήμματα και προκλήσεις για το μέλλον”, Νόμος και Φύση.
- Γιαννακούρου, Γ., (2008), “Η χωροταξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εθνικές Πολιτικές και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση”. Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.
- Γιαννακούρου Γ., Καυκαλάς Γ., (2014), “Επανεξετάζοντας τη χωροταξία σε περίοδο κρίσης: αναγκαιότητα, περιεχόμενο και προϋποθέσεις της μεταρρύθμισης”.
- Γουργιώτης Α, Τσιλιμίγκας Γ (2021), Χωροταξικός Σχεδιασμός Εννοιολογικά ζητήματα, Μεθοδολογικές διευκρινήσεις και Εφαρμογές. Νομική Βιβλιοθήκη ISBN: 978-960-654-518-4.
- Γουργιώτης Α., Τσιλιμίγκας Γ. (2022) “ 13 Βασικές Ασκήσεις Χωροταξικού Σχεδιασμού”. Εκδόσεις Δράσης Καλλιπος.
- Γουργιώτης, Α, Κοκκώσης Χ., Τσιλιμίγκας Γ., (2023) επιμέλεια σε ελληνικά και αγγλικά: του «Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός στη Μεσόγειο: Προκλήσεις, προοπτικές και προτεραιότητες», “Maritime Spatial Planning in the Mediterranean. Challenges, Perspectives and Priorities”. Νομική Βιβλιοθήκη, ISBN:9789606548215.
- Γουργιώτης Α, Τσιλιμίγκας Γ, Χαϊνταρλής Μ (2021), Επιμέλεια σε Ελληνικά και Γαλλικά του «Χωροταξικός Σχεδιασμός και προκλήσεις. Νέα χωροταξική σκέψη σε Ελλάδα και Γαλλία». Νομική Βιβλιοθήκη, ISBN :978-960-654-446-0.
- Γουργιώτης Α, Τσιλιμίγκας Γ (2021), Χωροταξικός Σχεδιασμός Εννοιολογικά ζητήματα, Μεθοδολογικές διευκρινήσεις και Εφαρμογές. Νομική Βιβλιοθήκη ISBN: 978-960-654-518-4.
- Γουργιώτης Α., Τσιλιμίγκας Γ. (2022) “ 13 Βασικές Ασκήσεις Χωροταξικού Σχεδιασμού”. Εκδόσεις Δράσης Κάλλιπος. <http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-77>
- Γουργιώτης Α, Γιαννακού Α, Σαλάτα Κ Δ, (2023) «Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα: Η προσέγγιση του πρώτου Θαλάσσιου Χωροταξικού Πλαισίου για την ευρύτερη περιοχή του Βορείου Αιγαίου (ΘΧΕ1)». Αειχώρος, τεύχος 37, σελ. 30-66, ISSSN: 1109-5008, DOI: <https://doi.org/10.26253/heal.uth.ojs.aei.2023.1797>
- Γουργιώτης Α, Λεοντούδης Γ, Λιούμης Δ,. (2022), «Μεθοδολογική προσέγγιση αξιολόγησης των κατευθύνσεων για την διαχείριση του τοπίου στα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια της περιόδου 2017-21». Αειχώρος (υπό δημοσίευση)
- Tsilimigkas G, Gourgiotis A, Derdemezi T,E, (2022) Spatial planning incompetence to discourage urban sprawl on Greek Islands. Evidence from Paros, Greece. Journal of Coastal Conservation. <https://doi.org/10.1007/s11852-022-00859-2>. ISSN 1400-0350
- Γουργιώτης Α, Κυβέλλου Σ, Λαϊνάς Γ, (2021), «Ενσωματώνοντας τα Επιχειρηματικά Πάρκα στο αστικό οικοσύστημα. Προοπτικές και προϋποθέσεις για μία ολοκληρωμένη μετάβαση». Αειχώρος {υπό έκδοση} ISSN: 1109-5008
- Γουργιώτης Α, Σαραντάκου Ε, Στεφανή Φ, Χαϊνταρλής Μ, (2021), «Χωρικός σχεδιασμός και τουριστική επιχειρηματικότητα: Η περίπτωση των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων». Αειχώρος {υπό έκδοση} ISSN: 1109-5008

ΧΠΥ07_ Ειδικά θέματα εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού

▪ Εξάμηνο: Δεύτερο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ *Διδάσκων: Τασοπούλου Αναστασία*

Το μάθημα οργανώνεται γύρω από ζητήματα που καλύπτουν όλες τις συνιστώσες / 'βήματα' της πολεοδομικής πολιτικής, με ειδική εστίαση στην εφαρμογή της και στη διαδικασία του σχεδιασμού. Βασικές ενότητες περιλαμβάνουν: α) το περιεχόμενο και οι επιδιώξεις της πολεοδομικής πολιτικής, η ενσωμάτωση σύγχρονων ευρωπαϊκών πολιτικών, σχέση επιδίωξης – διαδικασίας – αποτελέσματος, β) τα εργαλεία του πολεοδομικού σχεδιασμού και η θέση τους στο ελληνικό σύστημα χωρικού σχεδιασμού, περιεχόμενο, κλίμακα, ρυθμιστικός χαρακτήρας, θέση στις τυπολογίες των ευρωπαϊκών συστημάτων, τάσεις και προοπτικές, γ) επιδράσεις από στοιχεία της 'παράδοσης' σχεδιασμού και άλλες πολιτικές, το ζήτημα της 'κουλτούρας' του σχεδιασμού, δ) το ισχύον πλαίσιο του πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ελλάδα, θεσμοί, προγράμματα υλοποίησης, δομές και μοντέλα διακυβέρνησης, κρίσιμα ζητήματα και προκλήσεις για τους μελετητές και τη διοίκηση, ε) μέθοδοι, τεχνικές και εργαλεία υποστήριξης του πολεοδομικού σχεδιασμού και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, ποιοτικές κατευθύνσεις και ποσοτικοί δείκτες. Το εφαρμοσμένο μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει εργασίες εμβάθυνσης σε ειδικές πτυχές της τρέχουσας πολεοδομικής πολιτικής και της εφαρμογής της, όπως σενάρια χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης, ζητήματα καθορισμού χρήσεων γης, συνυπολογισμός φέρουσας ικανότητας, χωρητικότητα οικιστικών υποδοχέων, οριοθετήσεις οικισμών κ.ά.

Αξιολόγηση

- I. Γραπτές εξετάσεις αξιολόγησης (30%)
- II. Γραπτές εργασίες - παρουσιάσεις (70%)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ. και Πιτσιάβα-Λατινοπούλου Μ. (2014), Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, 2η αναθεωρημένη έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ
- Βασενχόβεν Α. (2022), Βάζοντας τάξη στη χώρα μας, Αθήνα: Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ
- Βιτοπούλου Α., Γεμεντζή Γ., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ. και Τασοπούλου Α. (2015), Βιώσιμες πόλεις. Προσαρμογή και ανθεκτικότητα σε περιόδους κρίσης, Ηλεκτρονικό Βιβλίο, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2227>
- Γιαννακούρου Γ. (επιμ.) (2021), Αφιέρωμα 'Ο Ν 4759/2020 για τον εκσυγχρονισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας', Περιβάλλον & Δίκαιο, 1/2021
- Γιαννακούρου Γ. (2022), Δίκαιο Χωροταξίας & Πολεοδομίας, 2η έκδοση, Αθήνα: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΕΤΕ
- Γιαννακούρου Γ. και Καυκαλάς Γ. (2014), Επανεξετάζοντας τη χωροταξία σε περίοδο κρίσης: αναγκαιότητα, περιεχόμενο και προϋποθέσεις της μεταρρύθμισης, στο: Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη. Προτάσεις πολιτικής, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Αθήνα, 511-522
- Μέλισσας Δ. (2022), Το Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο στην Πράξη, Αθήνα: Σάκκουλας
- Τασοπούλου Α. (2021), "Από το Γενικό στο Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο: Ζητήματα διοίκησης-διαχείρισης και διακυβέρνησης", Αφιέρωμα 'Ο Ν 4759/2020 για τον εκσυγχρονισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας' (επιμ. Γιαννακούρου Γ.), Περιβάλλον & Δίκαιο, 1/2021: 32-50
- Χαϊνταρλής Μ. (2017), Τα νομικά χωρικά εργαλεία στρατηγικού χαρακτήρα. Θεωρία και πράξη, Αθήνα: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΕΤΕ.
- Berisha E., Cotella G., Janin Rivolin U. and Solly A. (2021), Spatial governance and planning systems in the public control of spatial development: a European typology, European Planning Studies, 29(1): 181-200

- Getimis P. and Giannakourou G. (2014), The evolution of spatial planning in Greece after the 1990s: drivers, directions and agents of change, in: P. Reimer, P. Getimis and H. H. Blotevogel (Eds) *Spatial Planning Systems and Practices in Europe*, London & New York: Routledge, 149–168
- Vassi A., Siountri K., Papadaki K., Iliadi A., Ypsilanti A. and Bakogiannis E. (2022), The Greek Urban Policy Reform through the Local Urban Plans (LUPs) and the Special Urban Plans (SUPs), Funded by Recovery and Resilience Facility (RRF), *Land*, 11(8): 1231.
- Wassenhoven L. (2022), *Compromise Planning: A Theoretical Approach from a Distant Corner of Europe*, Cham, Switzerland: Springer

ΧΠΥ08_ Κλιματική Αλλαγή και διαχείριση κινδύνων

▪ Εξάμηνο: Δεύτερο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ Διδάσκων: Λαγαρίας Απόστολος

Κεντρικό στόχο του μαθήματος αποτελεί η σύνδεση της Κλιματικής Αλλαγής με τα ζητήματα του χωρικού σχεδιασμού, τόσο στο πολεοδομικό όσο και στο χωροταξικό επίπεδο. Ταυτόχρονα γίνεται παρουσίαση και αξιολόγηση σύγχρονων μεθοδολογιών αποτίμησης της επικινδυνότητας και της τρωτότητας φυσικών και κοινωνικών συστημάτων σε κλιματικά-συνδεδεμένους φυσικούς κινδύνους. Κομβικό ζήτημα αποτελεί η θεωρητική και μεθοδολογική εμβάθυνση στη έννοια της Προσαρμογής (Adaptation) στο σχεδιασμό, με έμφαση στις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές διαστάσεις και συγκριτική ανάλυση καλών πρακτικών από τον διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο. Το εφαρμοσμένο μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει εργασίες σε περιβάλλον Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ) με στόχο τη συνδυαστική αξιοποίηση και ανάλυση δεδομένων χρήσεων γης, δομημένου περιβάλλοντος, συγκοινωνιακών και άλλων υποδομών, όπως και του πληθυσμού, για την αποτίμηση της έκθεσης, ευπάθειας και ευαλωτότητας σε φυσικούς κινδύνους και καταστροφές.

Αξιολόγηση

- Γραπτές εξετάσεις αξιολόγησης (50%)
- ΙΙ. Παρουσίαση Εργασίας (50%)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Adger WN (2003) Social capital, collective action and adaptation to climate change. *Economic Geography*, 79(4):387–404
- Aguiar, F. C., Bentz, J., Silva, J. M., Fonseca, A. L., Swart, R., Santos, F. D., & Penha-Lopes, G. (2018). Adaptation to climate change at local level in Europe: An overview. *Environmental Science & Policy*, 86, 38-63.
- IPCC (2023). Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, pp. 35-115, doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647
- Καρτάλης Κ., Κοκκώσης Χ., Φιλιππόπουλος Κ., Πολύδωρος Α., Λάππα Κ., Μαυράκου Θ. (2021) Ενσωματώνοντας την κλιματική αλλαγή στον μετασχηματισμό του αναπτυξιακού μοντέλου της Ελλάδας, Διανέοσις, Αθήνα, https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2021/11/climate_change_Version_4-11-2021_Upd.pdf
- Lagarias, A. (2023). Impervious Land Expansion as a Control Parameter for Climate-Resilient Planning on the Mediterranean Coast: Evidence from Greece. *Land*, 12(10), 1844.
- Kabisch N., Korn, H. Stadler J., Bonn A. (Eds) (2017) *Nature-based Solutions to Climate Change Adaptation in Urban Areas Linkages between Science, Policy and Practice*, Springer
- Wainwright J., Mann G. (2018) *Climate Leviathan: A Political Theory of Our Planetary Future*, Sage Publications
- Mearns, R., & Norton, A. (Eds.). (2009). *Social dimensions of climate change: Equity and vulnerability in a warming world*. World Bank Publications.
- MedECC (2020). *Climate and Environmental Change in the Mediterranean Basin—Current Situation and Risks for the Future. First Mediterranean Assessment Report*; Cramer, W., Guiot, J., Marini, K., Eds.; Union for the Mediterranean, Plan Bleu, UNEP/MAP: Marseille, France, 2020; ISBN 978-2-9577416-0-1
- Ostrom, E. (2009). A general framework for analyzing sustainability of social-ecological systems. *Science*, 325 (5939), 419-422.
- Timmerman T. López O., F., Roggema R. (2012) *Complexity Theory, Spatial Planning and Adaptation to Climate Change*, in Roggema R. (Eds), *Swarming Landscapes: The Art of Designing For Climate Adaptation*, Springer Dordrecht Heidelberg New York London

- United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat) (2014) Planning for Climate Change: A strategic, values-based approach for urban planners

ΧΠΥ09_ Εφαρμογές Σ.Γ.Π. στο χωρικό σχεδιασμό

▪ Εξάμηνο: Δεύτερο ▪ Κατηγορία: Υποχρεωτικό ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ Διδάσκων: Λαγαριάς Απόστολος

- Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών, Ιστορία, Βασικές αρχές
- Γεωγραφικά Δεδομένα
- Άσκηση 1: Εισαγωγή στο λογισμικό QGIS
- Συστήματα αναφοράς, Προβολές, Μετασχηματισμοί
- Άσκηση 2: Μετασχηματισμοί δεδομένων, αλλαγές προβολών (QGIS)
- Εισαγωγή δεδομένων και διαχείριση
- Άσκηση 3: Εισαγωγή δεδομένων (QGIS)
- Χαρτογραφία, Θεματικοί χάρτες
- Άσκηση 4: Χάρτες, Θεματικοί χάρτες (QGIS)
- Διανυσματικά δεδομένα (vector data): Βασική ανάλυση
- Άσκηση 5: Βασική Ανάλυση διανυσματικών δεδομένων (QGIS)
- Δεδομένα κανον. Ψηφιδ. Μορφής (Raster data) Βασική Ανάλυση
- Άσκηση 6: Βασική Ανάλυση δεδομένων καν. Ψηφ. μορφής (QGIS)
- Ανάλυση επιφανειών – Χωρική παρεμβολή
- Άσκηση 7: Ψηφιακά μοντέλα επιφανειών και εδάφους (QGIS)
- Πολυκριτηριακές Αναλύσεις και Σ.Γ.Π. (Μέρος Α)
- Άσκηση 8: Ανάλυση καταλληλότητας περιοχής (μελέτη περίπτωσης) (1) (QGIS)
- Πολυκριτηριακές Αναλύσεις και Σ.Γ.Π. (Μέρος Β)
- Άσκηση 9: Ανάλυση καταλληλότητας περιοχής (μελέτη περίπτωσης) (2) (QGIS)
- Πολυκριτηριακές Αναλύσεις και Σ.Γ.Π. (Μέρος Γ)
- Άσκηση 10: Ανάλυση καταλληλότητας περιοχής (μελέτη περίπτωσης) (3) (QGIS)
- Μοντελοποίηση και Σ.Γ.Π.
- Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών και Χωρικός Σχεδιασμός

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών(ριών) βασίζεται στην παράδοση μιας γραπτής εργασίας (κείμενο σε μορφή επιστημονικού άρθρου)

Η εργασία βαθμολογείται με 80% όσον αφορά την πληρότητά της (20% η εισαγωγή, 40% η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα και 20% η συζήτηση των αποτελεσμάτων), ενώ 10% αφορά την παρουσίαση του κειμένου (από σύνταξη/ορθογραφία μέχρι την παρουσίαση πινάκων, διαγραμμάτων και χαρτών) και 10% αφορά την αυτενέργεια (πρωτοβουλίες του φοιτητή(ριας)).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Longley P., Goodchild M., Maguire D. and Rhind D., 2006, Geographic Information Systems and Science, (ελληνική μετάφραση). Εκδόσεις κλειδάριθμος.
- Δούμπας Μ και Ζουπουνίδης Κ., 2001. Πολυκριτήριες τεχνικές ταξινόμησης: Θεωρία και Εφαρμογές. Εκδόσεις Κλειδάριθμος. Αθήνα
- Κουτσόπουλος Κ., 2017. Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών και Ανάλυση Χώρου, Εκδόσεις Δίσιγμα, 2η Έκδοση
- Χατζόπουλος Ιωάννης Ν.2020. Γεωχωροπληροφορική Τοπογραφία, 2η Έκδοση, Εκδόσεις Α. ΤΖΙΟΛΑ & ΥΙΟΙ Α.Ε.

- Κάβουρας, Μ., Δάρρα, Α., Κονταξάκη, Σ., Τομαή, Ε., 2016. Επιστήμη Γεωγραφικής Πληροφορίας - Αρχές και Τεχνολογίες. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα:Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/6392>
- Χαλκιάς, Χ., Γκούσια, Μ., 2015. Γεωγραφική ανάλυση με την αξιοποίηση της γεωπληροφορικής. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα:Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/4546>
- Τσούλος, Λ., Σκοπελίτη, Α., Στάμου, Λ. 2015. Χαρτογραφική σύνθεση και απόδοση σε ψηφιακό περιβάλλον. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα:Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/2506>
- Heywood I., Cornelius S. and Carver S., 2019. An Introduction to Geographical Information Systems. 4th Edition, Pearson.
- Burrough P.A, McDonnell R.A and Lloyd C.D., 2015. Principles of Geographical Information Systems, 3rd Edition, Oxford University Press. 3rd Edition
- Longley P.A., M. F. Goodchild, D. J. Maguire and D. W. Rhindm, 2015. Geographic Information Science and Systems, Wiley, 4th Edition.
- Longley P.A., M. F. Goodchild, D. J. Maguire and D. W. Rhindm, 2015. Geographic Information Systems, Abridged Edition (https://www.geos.ed.ac.uk/~gisteac/gis_book_abridged/)
- Lo C. P. and Yeung A.K.W. 2005. Concepts and Techniques of Geographic Information Systems. Prentice Hall.
- Monmonier M., 2018. How to Lie with Maps, University of Chicago Press, 3rd Edition
- Slocum T.A., R. B. McMaster, F. C. Kessler and H.H. Howard, 2022. Thematic Cartography and Geo-visualization, CRC Press, 4th Edition
- Malczewski J. and C. Rinner, 2015. Multi-criteria Decision Analysis in Geographic Information Science, Springer.
- Demers, M.N, 2000, Fundamentals of Geographical Information Systems, Oxford University Press.
- O'Sullivan D. and D. Unwin, 2010. Geographic Information Analysis,Wiley, 2nd Edition
- Graeme Bonham-Carter, 1995. Geographic Information Systems for Geoscientists: Modelling with GIS, Pergamon.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ**ΧΠΕ01_ Χωρικός Σχεδιασμός του Τουρισμού**

Εξάμηνο: Δεύτερο ▪ Κατηγορία: Επιλογής ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ *Διδάσκων: Σαραντάκου Ευθυμία***Βασικές ενότητες****Εισαγωγή**

- Η έννοια και ο σκοπός του χωρικού σχεδιασμού
- Αναδρομή στην εξέλιξη του χωρικού σχεδιασμού για τον τουρισμό

A. ενότητα Η χωρική διάσταση του τουρισμού

- Η χωρική ανάπτυξη του τουρισμού
- Η αναγκαιότητα συσχετισμού χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού στους τουριστικούς προορισμούς
- Πλαίσια και εργαλεία εφαρμογής χωρικών πολιτικών για τον τουρισμό

B. ενότητα. Ο σύνθετος ρόλος του χωρικού σχεδιασμού στο πλαίσιο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης

- Ο ρόλος του χωρικού σχεδιασμού στη ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας. Παραδείγματα από την Ελλάδα και την Ευρώπη
- Ο ρόλος του χωρικού σχεδιασμού στη διευκόλυνση της υγιούς τουριστικής επιχειρηματικότητας και στην προσέλκυση επενδύσεων. Παραδείγματα εφαρμοσμένων χωρικών πολιτικών και δράσεων.
- Ο ρόλος του χωρικού σχεδιασμού στη δημιουργία ελκυστικών τουριστικών προορισμών και προϊόντων. Παραδείγματα εφαρμοσμένων χωρικών πολιτικών και δράσεων.
- Ο ρόλος του χωρικού σχεδιασμού στη δημιουργία ανθεκτικών τουριστικών προορισμών. Παραδείγματα εφαρμοσμένων χωρικών πολιτικών και δράσεων.

Γ ενότητα. Χωρικές πολιτικές και τουριστική ανάπτυξη στην Ελλάδα.

- Αναδρομή των χωρικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Ελλάδα
- Αξιολόγηση του χωρικού σχεδιασμού ως προς την αποτελεσματικότητά του σε σχέση με την τουριστική ανάπτυξη

Επίλογος

- Σύγχρονα θέματα, τάσεις και προκλήσεις για τον χωρικό τουριστικό σχεδιασμό

Αξιολόγηση**Δημόσια Παρουσίαση Γραπτής Ατομικής ή Ομαδικής Ερευνητικής Εργασίας****Ενδεικτική Βιβλιογραφία**

- Σαραντάκου Ε., Καραχάλης Ν. (2024), Σχεδιασμός και Διαχείριση Τουριστικών Προορισμών: Στρατηγικές και Χωρικές Προσεγγίσεις
- Γουργιώτης, Α., Σαραντάκου, Ε., Στεφανή, Φ., & Χαϊνταρλής, Μ. (2022). Χωρικός σχεδιασμός και τουριστική επιχειρηματικότητα: η περίπτωση των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων. Αειχώρος, 35, 42–72.
- Βασενχόβεν Λ., (2011) « Ο χωρικός σχεδιασμός σε μια εποχή αναταράξεων: Είναι ουτοπική η συναίνεση και η συμμετοχή;», Ημερίδα: Διδάγματα από την εφαρμογή του χωρικού σχεδιασμού στην Ελλάδα και μαθήματα για το μέλλον, Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
- Γιαννακούρου, Γ. και Καυκαλάς, Γ., 2014, Επανεξετάζοντας τη χωροταξία σε περίοδο κρίσης: αναγκαιότητα, περιεχόμενο και προϋποθέσεις της μεταρρύθμισης, στό Μασουράκης, Μ. και

- Γκόρτσος, Χ., (επιμέλεια), Ανταγωνιστικότητα για Ανάπτυξη: προτάσεις πολιτικής, Αθήνα: Ελληνική Ένωση Τραπεζών, σ. 511-522
- Σαραντάκου Ε, Τσαρτας Π. 2015, “Μια κριτική προσέγγιση στο νέο πλαίσιο για τη δημιουργία τουριστικών επενδύσεων κατά την τρέχουσα περίοδο οικονομικής κρίσης 2010-2014» ΚΕΠΕ “Special Issues of Financial Developments” τ. 26, σελ 46-56
 - ΣΕΒ, (2014), Εθνικό Σύστημα Χωρικού Σχεδιασμού από τη σκοπιά της επιχειρηματικότητας, Αθήνα
 - Τσαρτας Π., Λύτρας Π. (επιμ) (2017), «Τουρισμός, τουριστική ανάπτυξη: συμβολές Ελλήνων επιστημόνων» Εκδόσεις Παπαζήση
 - Coccossis, H., & Koutsopoulou, A. (2021). Measuring and monitoring sustainability of coastal tourism destinations in the mediterranean. *Tourism*, 68(4).
 - Costa, C. (2020). Tourism planning: a perspective paper. *Tourism Review*, 75(1)
 - Edgell, D.L., Swanson, J., Allen, M.D., Smith, G., Edgell, Sr., D.L., & Swanson, J.R. (2018). *Tourism Policy and Planning: Yesterday, Today, and Tomorrow* (3rd ed.). Routledge: London.
 - European Union (2016). The European Tourism Indicator System - ETIS toolkit for sustainable destination management.
 - McLeod, M., Dodds, R., & Butler, R. (2022). *Island tourism sustainability and resilience*. London: Routledge.
 - Milano, C., Novelli, M., & Cheer, J.M. (2019). Overtourism and Tourismphobia: A Journey Through Four Decades of Tourism Development, Planning and Local Concerns, *Tourism Planning & Development*, 16(4), 353-357, Miles, M. (2004). Drawn and quartered: El Raval and the Haussmannization of Barcelona. IN: *City of Quarters: Urban Villages in the Contemporary City* (D. Bell, Ed.) (1st ed)
 - Sarantakou, E. (2017). Spatial planning and tourism development-The case of Greece. *Journal of Regional & Socio-Economic Issues*, 7(1), 59–69.
 - Sarantakou, E. (2022). “Tourism Spatial Planning”. In *Encyclopedia of Tourism Management and Marketing*. Edward Elgar Publishing.
 - Sarantakou, E., & Terkenli, T. S. (2019). Non-Institutionalized Forms of Tourism Accommodation and Overtourism Impacts on the Landscape: The Case of Santorini, Greece *. *Tourism Planning and Development*.

ΧΠΕ02_ Θαλάσσια Χωροταξία – Γεωπολιτική

Εξάμηνο: Δεύτερο ▪ Κατηγορία: Επιλογής ▪ Μονάδες ECTS: 6

▪ *Διδάσκων: Ασπρογέρακας Ευάγγελος – Γουργιώτης Ανέστης*

Βασικές ενότητες

Στο μάθημα γίνονται μια σειρά διαλέξεων που αφορούν τα παρακάτω θέματα:

1. Βασικές Αρχές ΘΧΣ
2. Ανάλυση του θεσμικού πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό
3. Παραδείγματα Θαλ. Χωρ στην Ευρώπη
4. Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός σε εθνικό επίπεδο
5. Θαλάσσια Χωροταξικά Πλαίσια.
6. Γεωπολιτική και χωροταξικός σχεδιασμός.
7. «Τοπική» Γεωπολιτική
8. Γεωπολιτικές διαστάσεις του θαλάσσιου χώρου

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών αποτελεί μια συνεχή διαδικασία που διενεργείται με διαφόρους τρόπους (ομαδική ή ατομική παρουσίαση εργασίας, ή ατομική γραπτή εξέταση).

Στη βαθμολόγηση κειμένων ή προφορικών παρουσιάσεων αξιολογούνται:

- η λογική συνοχή ή κειμένου ή ομιλίας, η νοηματική αλληλουχία και η ροή των επιχειρημάτων.
- ο βαθμός κάλυψης του θέματος.
- η κριτική σκέψη, η προσωπική άποψη και η τεκμηρίωσή της με λογικά επιχειρήματα.
- ο τρόπος παρουσίασης και η χρήση της σωστής ορολογίας.
- η συντακτική και γραμματική επάρκεια (σωστά Ελληνικά).

Η βαθμολογία για κάθε φοιτητή από τις εργασίες κατά την διάρκεια του εξαμήνου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Ανδρικοπούλου, Ε., Καυκαλάς, Γρ. (2008), «Κατασκευάζοντας» το εννοιολογικό περιεχόμενο της εδαφικής συνοχής, στο: αφιέρωμα: Μεταρρυθμιστική Συνθήκη και Εδαφική Συνοχή (επιμ.) Τ.Γιαννακούρου, «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική», τεύχος 10
- Βασενχόβεν, Λ. (2008), Εδαφική συνοχή: Νέες κατευθύνσεις για την ανάπτυξη του χώρου και η σημασία τους για την Ελλάδα, στο: αφιέρωμα: «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη και Εδαφική Συνοχή» (επιμ.) Τ.Γιαννακούρου, «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική», τεύχος 10.
- Βασενχόβεν, Λ. (2011), παρέμβαση στη συζήτηση με θέμα «Η Χωροταξία στην Ελλάδα και στην ΕΕ», Διεθνές Συνέδριο: «Περιφερειακή Ανάπτυξη και Οικονομική Κρίση: Διεθνής εμπειρία και Ελλάδα», Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, Ελληνική Εταιρία Περιφερειακής Επιστήμης
(http://courses.arch.ntua.gr/el/ergastirio_xvrotajias_kai_oikistikis_anaptyjhs/arura_-_dialejeis_-_paroyysiaseis.html, τελευταία πρόσβαση: Φεβρουάριος 2013)
- Βοσκόπουλος, Γ., «Αποκωδικοποιώντας Το Γεωπολιτικό-Γεωοικονομικό Παίγνιο στη ΝΑ Μεσόγειο», <http://www.voria.gr/article/apokodikopoiontas-togeopolitiko-geooikonomiko-paignio-sti-na-mesogeio> (ανακτήθηκε 26.09.2017) 5.
- Γεωργούσης Ε., «Η Ελλάδα στο νέο Γεωπολιτικό Περιβάλλον», <http://hellenicsunrise.blogspot.gr/2014/12/heartland.html>, (ανακτήθηκε την 03.08.2016)
- Γιαννακούρου, Γ. (2008α), «Η χωροταξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Εθνικές πολιτικές και ευρωπαϊκή διακυβέρνηση», Παπαζήση, Σειρά: Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Αθήνα

- Γιαννακούρου, Γ. (2008β), Η θεσμική διάσταση της εδαφικής συνοχής: αναζητώντας μια νέα μορφή εδαφικής διακυβέρνησης στην Ευρώπη, στο: αφιέρωμα: Μεταρρυθμιστική Συνθήκη και Εδαφική Συνοχή (επιμ.) Τ.Γιαννακούρου, «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική», τεύχος 10
- Γουργιώτης Α., Τσιλιμίγκας, 2014. «Η διαχείριση του τοπίου στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού». Αειχώρος, Κείμενα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Γουργιώτης Α., 2014. «Η συμβολή του Συμβουλίου της Ευρώπης στο χωρικό σχεδιασμό και το Τοπίο». Αειχώρος, Κείμενα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Γουργιώτης Α., Τσιλιμίγκας Γ. 2011. «Η νέα ταυτότητα του ελληνικού τοπίου: μηχανισμοί και εργαλεία για την διαχείρισή του». Συλλογικός τόμος του με τίτλο «Θέματα Περιφερειακού Σχεδιασμού και Χωρικής Ανάλυσης : Μέθοδοι Εργαλεία και συστήματα υποστήριξης». Επιμέλεια καθ. Κ. Ρόντος Εκδόσεις Γ. Μπένου
- Γουργιώτης Α., Τσιλιμίγκας Γ., 2007. «Παρατηρητήριο για το τοπίο: Η υλοποίηση χάρτας του τοπίου ως απαραίτητη προϋπόθεση για την άρτια διαχείριση των ευαίσθητων περιοχών». Πρακτικά του διεθνούς επιστημονικού συμποσίου, Πρόγραμμα Jean Monnet; Προστασία, αποκατάσταση και βιώσιμη ανάπτυξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Βέροια, 30 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2007. Πρακτικά συνεδρίου σε ψηφιακή μορφή CD-ROM.
- Γουργιώτης Α., 2001. «*Intégration des grands espaces européens*». Πρακτικά του διεθνούς συνεδρίου του Συμβουλίου της Ευρώπης, Θεσσαλονίκη 25-26 Ιουνίου 2001. Aménagement du territoire européen, n° 65. Conseil de l'Europe 2002 σελ. 17-18.
- Γουργιώτης Α, Τσιλιμίγκας Γ., Κίζος Θ., 2012 . «Χωρικοί μετασχηματισμοί και τυπολογίες του ελληνικού τοπίου ζητήματα διαχείρισης του τοπίου», 3^ο Πανελλήνιο συνέδριο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 27 Σεπτεμβρίου 2012.
- Γουργιώτης Α., Τσιλιμίγκας Γ., 2016. «Μια νέα προσέγγιση για το χωροταξικό σχεδιασμό στην Ελλάδα», Αειχώρος, Κείμενα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Γουργιώτης Α., 2014. Επιμέλεια μετάφρασης στα Ελληνικά «European Rural Heritage. Observation Guide - Ευρωπαϊκός Οδηγός Παρατήρησης της Αγροτικής Κληρονομιάς» European Conference of Ministers responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT). Council of Europe.